

Til lovforslag nr. L 149. Tillægsbetænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 2. april 1987

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Ændring af reglerne om udbetaling af dagpenge til medlemmer, der modtager social pension, præcisering af klagereglerne m.v.)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i to møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkeparti, Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Ved at ophæve de særlige begrænsninger i lovens § 64 vil der kunne udbetales dagpenge til alle, der opfylder det almindelige arbejdskrav (26 uger inden for 3 år).

Det er dog en forudsætning, at det almindelige rådighedskrav er opfyldt, og der er ingen tvivl om, at kasserne vil være pålagt at foretage en særlig rådighedsvurdering for eventuelle medlemmer, der begærer dagpenge og samtidig oplyser at have ansøgt om eller være tilkendt en social pension.

Der kan således ikke gives klare regler for, at der i tilfælde af ledighed altid kan udbetales dagpenge, idet der altid skal foretages en konkret vurdering.

Med de ansvarsregler, som er gældende for A-kasserne, og som Socialdemokratiet ikke har »lod og del« i, er der næppe tvivl om, at der vil blive givet afslag i mange tilfælde.

Socialdemokratiet må derfor fastholde, at forslaget i lovforslaget vil være en bedre løsning, idet medlemmer med en social pension i langt højere grad vil kende retstilstanden, og det giver samtidig A-kasserne en tiltrængt forenkling i administrationen.

Det er væsentligt at påpege, at forslaget om at lade medlemmer med sociale pensioner være omfattet af et særligt arbejdskrav er ensbetydende med, at der ikke for denne gruppe skal foretages anden rådighedsvurdering end for alle øvrige medlemmer, og mindretallet er tilfreds med, at ministeren under lovforslagets 2. behandling har givet udtryk for, at der ikke ved udbetaling af dagpenge til pensionister skal foretages en særlig rådighedsvurdering.

Mindretallet lægger endelig vægt på, at De Samvirkende Invalideorganisationer og Handicaprådet har tilsluttet sig forslaget.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Mindretallet lægger vægt på, at der skabes en reel ligestilling mellem medlemmer med social pension, primært handicappede, og andre medlemmer af A-kassen. Det må i den

forbindelse understreges, at ministerens svar på spørgsmål 34 har klargjort, at det skærpede arbejdskrav ud over at begrænse dagpengeperioden til maksimalt 1 år også fjerner den ret til arbejdstilbud og uddannelses- og iværksætterydelse, som gælder for andre A-kassemedlemmer.

Mindretallet finder dog ikke, at lovforslaget medfører en cementering af uligestillingen, men vil fortsat arbejde for, at der gælder de samme regler for alle medlemmer af A-kassen.

Mindretallet skal derudover fremhæve, at det forekommer lidet betryggende, at skøn over merudgifterne ved ophævelse af særreglerne for pensionister hviler på så løst et grundlag, som det fremgår af svaret på spørgsmål 35.

Et fjerde mindretal (Venstresocialisternes medlem af udvalget) vil undlade at stemme for lovforslagets vedtagelse.

Mindretallet er tilfreds med, at forslaget om harmonisering af reglerne om supplerende dagpenge ikke længere er indeholdt i lov-

forslaget, og erkender, at reglerne for personer med social pension er lempet.

Mindretallet finder imidlertid, at reglen om, at personer med social pension nu skal underkastes et såkaldt skærpet arbejdskrav, cementerer en fortsat forskelsbehandling af personer med og uden social pension, hvilket mindretallet finder uacceptabelt.

For begge grupper drejer det sig om personer, der er kommet i en A-kasse på helt normale vilkår, og som har haft helt normalt arbejde i arbejdsløshedslovens forstand, men hvor den ene gruppe, personer med social pension (de handicappede), behandles højt unormalt i en arbejdsløshedssituation. Det kan Venstresocialisterne ikke støtte.

Mindretallet skal endelig ikke undlade at pointere, at det er utilfredsstillende, at Arbejdsministeriet ikke har været i stand til at fremskaffe relevant statistisk materiale om de personer, der modtager social pension, til trods for at arbejdsmarkedsudvalget igennem flere år har forsøgt at få arbejdsministeren til at fremkomme med disse oplysninger.

Bo Kristensen (KF) fmd. Henning Andersen (KF) Houe (KF) Jette Thomsen (KF)

Jens Peter Jensen (V) Tørnæs (V) Bollmann (CD) Kofod-Svendson (KRF)

Jytte Andersen (S) Bakholt (S) Ole Vagn Christensen (S) Søren B. Jørgensen (S) nfmd.

Kaj Poulsen (S) Lilli Gyldenkilde (SF) Ole Henriksen (SF)

Elisabeth Bruun Olesen (VS) Estrup (RV)

Partiet FP havde ikke medlemmer i udvalget.

**Nogle af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren
og dennes besvarelse heraf**

Spørgsmål 32:

Det ønskes oplyst, hvor mange personer der er omfattet af § 64 og hvor mange af § 74.

Svar:

Der føres ikke løbende statistik over arbejdsløhedskassemedlemmer, der modtager sociale pensioner, og dermed heller ikke over, hvor mange heraf der er deltidsforsikrede.

En fyldestgørende besvarelse vil kræve, at der indhentes oplysninger fra samtlige arbejdsløhedskasser i landet. Kasserne vil formentlig være i stand til at foretage en sådan opgørelse, idet de fra de sociale myndigheder modtager oplysning om, hvilke medlemmer der søger eller bliver tilkendt førtidspension.

Kasserne har imidlertid ingen pligt til at registrere disse oplysninger, og der eksisterer ikke generelle retningslinjer for, hvorledes en eventuel registrering skal ske.

Det må derfor forventes, at det, i det mindste for nogle kassers vedkommende, vil volde en del besvær at fremdrage de ønskede oplysninger, således at det vil tage nogen tid at udarbejde en samlet opgørelse.

Endvidere har Socialministeriet oplyst, at det ikke er i besiddelse af oplysninger om, hvor mange førtidspensionister der er medlem af en arbejdsløhedskasse eller har lønarbejde.

Spørgsmålet kan derfor ikke umiddelbart besvares mere præcist, end det er sket ved besvarelsen af spørgsmål 31.

Spørgsmål 33:

Kan ministeren oplyse, hvor stor ledighedsgraden er for personer med social pension?

Svar:

Arbejdsløhedsstatistikken opgør ikke ledighedsgraden særskilt for personer med social pension.

Spørgsmål 34:

Hvad vil der ske med de personer, der er omfattet af § 64 og § 74 efter 1½ år, og hvad ville der være sket, hvis ændringsforslagene stillet af SF, RV og VS var blevet vedtaget?

Svar:

Personer, der er omfattet af §§ 64 og 74, er førtidspensionister, der er henholdsvis fuld- og deltidsforsikrede arbejdsløhedskassemedlemmer.

Efter lovforslaget vil disse medlemmer være berettiget til dagpenge, når de forud for hver udbetaling af dagpenge har haft arbejde i en tid, som sammenlagt svarer til arbejde i fagets fulde, sædvanlige arbejdstid i mindst 26 uger for fuldtidsforsikrede og mindst 17 uger for deltidsforsikrede inden for de sidste 18 måneder.

Når retten til dagpenge efter disse regler er opbrugt, kan der udbetales dagpenge, når arbejdsbetingelserne igen er opfyldt. Det bemærkes, at fuldtidsforsikrede ved en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 13 timer til stadighed vil opfylde arbejdskravet. Det tilsvarende gælder for deltidsforsikrede med en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 9 timer.

Ændringsforslaget stillet af SF, RV og VS indebærer, at ovennævnte arbejdsbetingelser skal være opfyldt inden for de sidste 3 år.

Opruges retten til dagpenge efter ændringsforslaget, vil førtidspensionister som noget nyt yderligere få krav på et arbejdstilbud, derefter igen eventuelt dagpenge samt uddannelses- eller iværksætterydelse og derefter eventuelt ret til forlængede dagpenge.

Ophævelse af §§ 64 og 74 indebærer, at førtidspensionisters dagpengeregulering ophører efter §§ 55 eller 72.

Bilag til tillægsbet. o. lovf. vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Ændringsforslaget indebærer således en udvidelse af den personkreds, der er omfattet af arbejdstilbudsordningen. Dette følger af, at arbejdstilbudsloven alene omfatter personer, hvis dagpengeret ophører efter arbejdsløshedsforsikringslovens § 55 og, siden 1981, § 72. Fra ordningens start i 1978 har førtidspensionister således ikke været omfattet af retten til arbejdstilbud.

Der er ikke siden 1981 sket ændringer i personkredsen, heller ikke ved indførelsen af uddannelsesydelse og iværksætterydelse samt forlænget dagpengeret i 1985.

Spørgsmål 35:

En detaljeret redegørelse ønskes for, hvordan ministeren når frem til de økonomiske konsekvenser af ændringsforslagene.

Svar:

Som nævnt foreligger der ikke statistiske oplysninger om arbejdsløsheds-kassemedlemmer, der modtager sociale pensioner. Arbejdsministeriet har derfor ud fra lovmodellen »den store modelbefolkning«, der omfatter ca. 3 pct. af landets husstande, anslået, at 500-1.000 personer årligt får udbetalt 10-20 mill. kr. i dagpenge samtidig med, at de modtager social pension.

Lovforslaget medfører først og fremmest en firedobling af den periode, hvori der kan udbetales dagpenge samtidig med social pension, nemlig fra 3 måneder (78 dage) til 1 år. Samtidig ophæves reglen om, at dagpenge, modtaget de sidste 3 måneder før pensionen begynder at løbe, indgår i beregningen af de 78 dage.

I den forbindelse skal det nævnes, at de eksisterende regler om generhvervelse af retten til dagpenge er særdeles vanskelige at opfylde, således at det må formodes, at en

meget stor del af førtidspensionisterne kun modtager dagpenge denne ene gang.

Det er skønsmæssigt anslået, at lovforslaget medfører en merudgift på 10-15 mill. kr. inkl. ændringerne i udgifterne til social pension, opgjort efter de gældende regler.

Ændringsforslaget, hvorefter de særlige bestemmelser om førtidspensionister udgår, medfører, at førtidspensionister vil kunne få dagpenge i 2½ år.

Da der vil være en løbende tilgang af nye førtidspensionerede dagpengemodtagere uden en tilsvarende afgang inden for det første år, vil merudgifterne ved ændringsforslaget dog blive forholdsmæssigt større end merudgifterne ved lovforslaget.

Det er skønsmæssigt anslået, at ændringsforslaget vil medføre en merudgift til arbejdsløshedsdagpenge på 40-50 mill. kr. årligt, således at der, efter at regelændringen er slået fuldt igennem, vil blive udbetalt 50-70 mill. kr. i dagpenge til personer med social pension. Skønnet er behæftet med betydelig usikkerhed.

Der er ikke taget højde for ændringerne i udgifterne til sociale pensioner og de merudgifter til arbejdstilbud, yderligere dagpenge, uddannelses- eller iværksætterydelse og eventuelt forlænget dagpengeret, som ændringsforslaget som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 34 vil indebære.

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 31 har socialministeren den 3. december 1986 fremsat et forslag til ændring af lov om social pension, der medfører, at der til en førtidspensionist vil kunne udbetales ca. 1.000 kr. om måneden af de indtægtsregulerede pensionsydelse ved siden af dagpengene.

Herudover vil der allerede efter de gældende pensionsregler kunne ske udbetaling af f.eks. invaliditetsydelse, der hverken er indtægtsreguleret eller skattepligtig.